

**UCHWAŁA NR LXII/849/23
RADY GMINY SIERAKOWICE**

z dnia 29 grudnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Sierakowice
na lata 2024 - 2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.) w związku z art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1426, ze zm.)

Rada Gminy Sierakowice uchwala, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sierakowice na lata 2024-2026” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sierakowice.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

Przewodniczący Rady
Gminy

Mirosław Kuczkowski

Załącznik do uchwały Nr LXII/849/23
Rady Gminy Sierakowice
z dnia 29 grudnia 2023 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sierakowice na lata 2024-2026

SIERAKOWICE 2023

1

Spis treści

Spis treści.....	1
Wprowadzenie.....	2
I.Podstawa prawna.....	4
II.Założenia programu.....	4
III.Zasady ogólne systemu wspierania rodziny.....	5
IV.Diagnoza społeczna.....	5
V.Adresaci programu.....	13
VI.Cele i zadania.....	14
VII.Realizacja programu.....	19
VIII.Finansowanie programu.....	19
IX.Monitoring i ewaluacja programu.....	20
Podsumowanie.....	21
Spis tabel.....	21
Spis wykresów.....	21

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.”

Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 stanowi kontynuację wybranych celów i zadań wskazanych do realizacji w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2021-2023. Jego podstawowym celem pozostaje wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie warunków sprzyjających ich prawidłowemu funkcjonowaniu, zgodnie z założeniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.). Zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2023 r., poz.1923) program zakłada również wsparcie kobiet w ciąży powikłanej i rodzin w obliczu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu.

Ponieważ na osobach dorosłych ciąży obowiązek zapewnienia dzieciom właściwych warunków do opieki i harmonijnego rozwoju, w programie położono nacisk głównie na pomoc rodzinom z dziećmi, przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, dysfunkcyjnym i wieloprogowym. Rodzina z problemami opiekuńczo – wychowawczymi nie spełnia swoich podstawowych zadań, a problemy te mogą wynikać z niedojrzałości życiowej rodziców, która powoduje zaburzenia w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych, wyuczonych bezradności życiowej, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaburzonej struktury rodziny (rodzina niepełna), słabości charakteru i ulegania niekorzystnym wpływom otoczenia, uzależnienia od środków psychoaktywnych, przemocy domowej, chorób psychicznych i somatycznych. W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie radzi sobie z problemami, w szczególności gdy sytuacja taka powoduje zagrożenie zdrowia lub życia dzieci, niezbędna jest interwencja odpowiednich służb.

Zadania realizowane w ramach programu koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną. W takim przypadku podejmowane działania ukierunkowane będą na wsparcie rodziców w staraniach zmierzających do odzyskania władzy rodzicielskiej i prawa opieki nad dzieckiem.

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić dziecku bezpieczeństwo emocjonalne. Rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest ona najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Jest pierwszym, najważniejszym środowiskiem w jego życiu, w którym otoczone indywidualną

opieką ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb, dzięki czemu może się prawidłowo rozwijać. W rodzinie dokonuje się najważniejsza część procesu wychowawczego- dziecko uczy się „jak być człowiekiem”. Dlatego tak ważne jest zachowanie poprawnych relacji między wszystkimi członkami rodziny oraz właściwe wypełnianie ról społecznych przez jej członków.

Jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, a rodzina staje przed problemami, z którymi samodzielnie nie potrafi, bądź też nie jest w stanie sobie poradzić, wtedy instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Pierwszy i niezbędny etap działań podejmowanych w stosunku do członków rodziny stanowić będzie diagnoza jakości funkcjonowania rodziny, jej potencjału i zagrożeń. Jest to krok, który nadaje kierunek dalszej pracy z rodziną nad rozwojem jej mocnych stron, wykorzystywaniem szans oraz zminimalizowaniem zagrożeń.

Etapem końcowym będzie osiągnięcie przez rodzinę stabilizacji życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci.

Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. W rodzinach pojawiają się trudności na skutek czynników zewnętrznych (m.in. problemy ekonomiczne, wynikające z bezrobocia, niskich dochodów, wzrostu kosztów utrzymania i kształcenia, utraty zdrowia itp.) Są jednak i takie rodziny, w których źródło dysfunkcji tkwi w czynnikach odnoszących się do właściwości osobowościowych członków rodziny, przyjętego stylu życia czy wartości kulturowanych wielopokoleniowo. Są to zachowania o charakterze nieprzystosowania społecznego, nałogi, przemoc, przestępczy styl życia, brak respektowania norm moralnych i społecznych, brak odpowiedzialności, a także zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych.

Rodzina dysfunkcyjna charakteryzuje się szczególnym zbiorem cech niepożądanych ze społecznego punktu widzenia i nie wypełnia swoich funkcji (kontrolno – zabezpieczających, opiekuńczo – wychowawczych, emocjonalnych). W związku z powyższym nie jest ona w stanie realizować zadań na nią nałożonych, stanowiąc tym samym potencjalne zagrożenie prawidłowego funkcjonowania, jak i rozwoju jej poszczególnych członków, a zwłaszcza dzieci. Dlatego też, rodziny te wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Praca z rodziną prowadzona przez pracowników pomocy społecznej powinna być połączona ze wsparciem ze strony innych instytucji, środowiska lokalnego, bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto praca z rodziną prowadzona powinna być przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy docenić i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd podstawowym założeniem wszelkich działań na rzecz rodziny powinno być wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

I. Podstawa prawna

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sierakowice na lata 2024-2026 określa zadania własne gminy wynikające z:

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023. poz. 901 ze zm.),
- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.),
- Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz.U.2023 poz.1923),
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.),
- Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
- Ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 390 ze zm.),
- Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 810 ze zm.),
- Strategii Rozwoju Gminy Sierakowice 2014-2024,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sierakowice na lata 2021-2027.

II. Założenia programu

Aby dziecko miało prawo rozwijać się w rodzinie naturalnej program zawiera propozycje skorelowanych działań, zarówno profilaktycznych, jak i zmniejszających skutki patologii, skierowanych do rodzin, które wymagają pomocy zarówno materialnej i socjalnej jak też specjalistycznej (w tym psychologicznej, pedagogicznej, rodzinnej, prawnej).

Proponowane działania mają za zadanie wesprzeć rodzinę z „grupy ryzyka” w wypełnianiu jej podstawowych funkcji, w myśl zasady, że w pierwszej kolejności wykorzystywane powinny być zasoby i możliwości własne rodziny.

Główny akcent w pracy z rodziną położony jest na profilaktykę, czyli wsparcie udzielane rodzinie naturalnej dziecka przed wystąpieniem sytuacji kryzysowej, której konsekwencją może być umieszczenie dziecka poza środowiskiem rodzinnym.

Ponadto praca socjalna z rodzicami biologicznymi dziecka prowadzona jest także po umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, żeby zwiększyć jego szansę powrotu do rodziny naturalnej.

Wobec kobiet w ciąży powikłanej i rodzin w obliczu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, prowadzone są działania skierowane na przygotowanie się rodziny na narodziny nieuleczalnie chorego dziecka oraz wsparcie obejmujące zapewnienie dostępu do poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę.

III. Zasady ogólne systemu wspierania rodziny

- podmiotowość rodziny, ochrona praw rodziny, praw dziecka,
- pierwszeństwo prawa dziecka do życia w rodzinie,
- pierwszeństwo dziecka do ochrony i praw - zwłaszcza niepełnosprawnego oraz zagrożonego ubóstwem, deprivacją, degradacją i marginalizacją społeczną,
- preferowanie/promocja rozwiązań systemowych w pracy z dziećmi i młodzieżą, opartych na zasadzie subsydiarności form działania,
- wspieranie rodziny w realizacji jej funkcji wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych,
- edukacja podstawowym warunkiem rozwoju jednostkowego i zbiorowego,
- profilaktyka przed interwencją w rozwiązaniu problemów rodziny i młodego pokolenia,
- wspieranie potencjału rodziny biologicznej na każdym etapie jej funkcjonowania,
- ochrona rodzin przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,
- kompleksowe wspieranie rodziców i opiekunów dzieci z niepełnosprawnością,
- wspomaganie dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym,
- promowanie alternatywnych sposobów rozwiązywania konfliktów rodzinnych,
- kompleksowość działań podmiotów publicznych i niepublicznych w działaniach na rzecz rodzin.

IV. Diagnoza społeczna

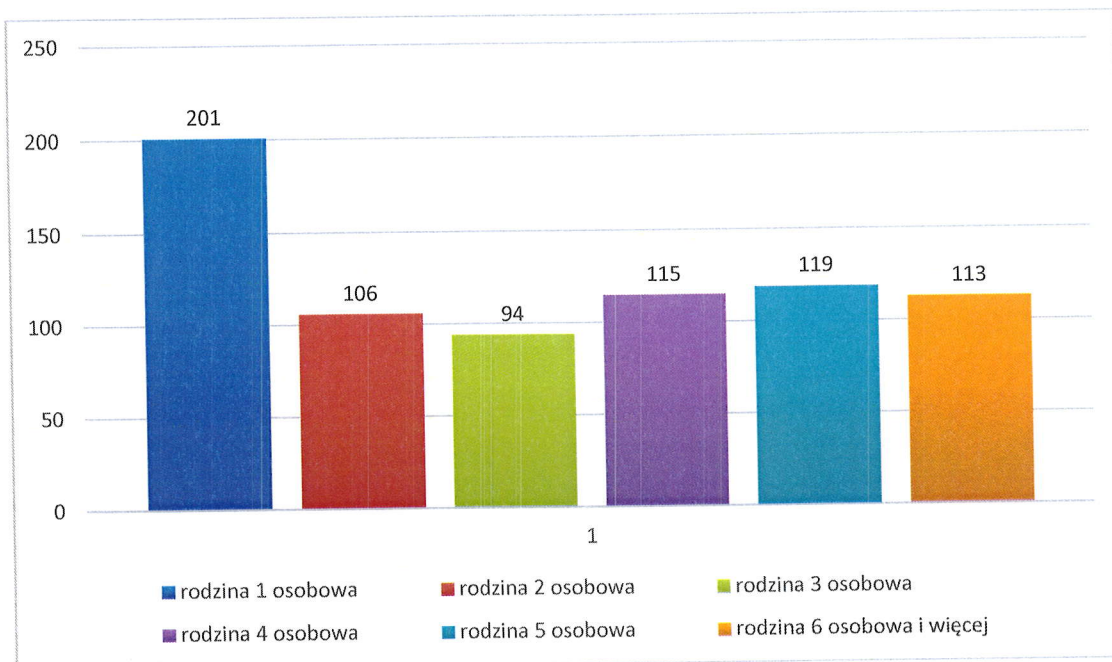
Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w funkcjonowaniu spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Obowiązek ten na terenie gminy Sierakowice realizowany jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej podejmujący w tym zakresie współpracę z instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, sądami, policją, a także z organizacjami społecznymi i środowiskiem lokalnym oraz z innymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej dotyczących odbiorców pomocy społecznej wynika, że w roku 2022 pomocą zostało objętych 748 rodzin (482 rodziny objęto pomocą w formie świadczeń, a 266 rodzin wyłącznie w formie pracy socjalnej). W rodzinach, którym udzielono pomocy w formie świadczeń przebywały 1783 osoby tj. 8,68 % ogółu mieszkańców gminy Sierakowice.

Wykres 1 i 2 przedstawiają strukturę rodzin objętych pomocą.

Tabela 1 przedstawia typy rodzin objętych pomocą społeczną.

Wykres 1. Struktura rodzin objętych pomocą społeczną.

Wykres 2. Struktura rodzin korzystających z pomocy społecznej – udział procentowy w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej.

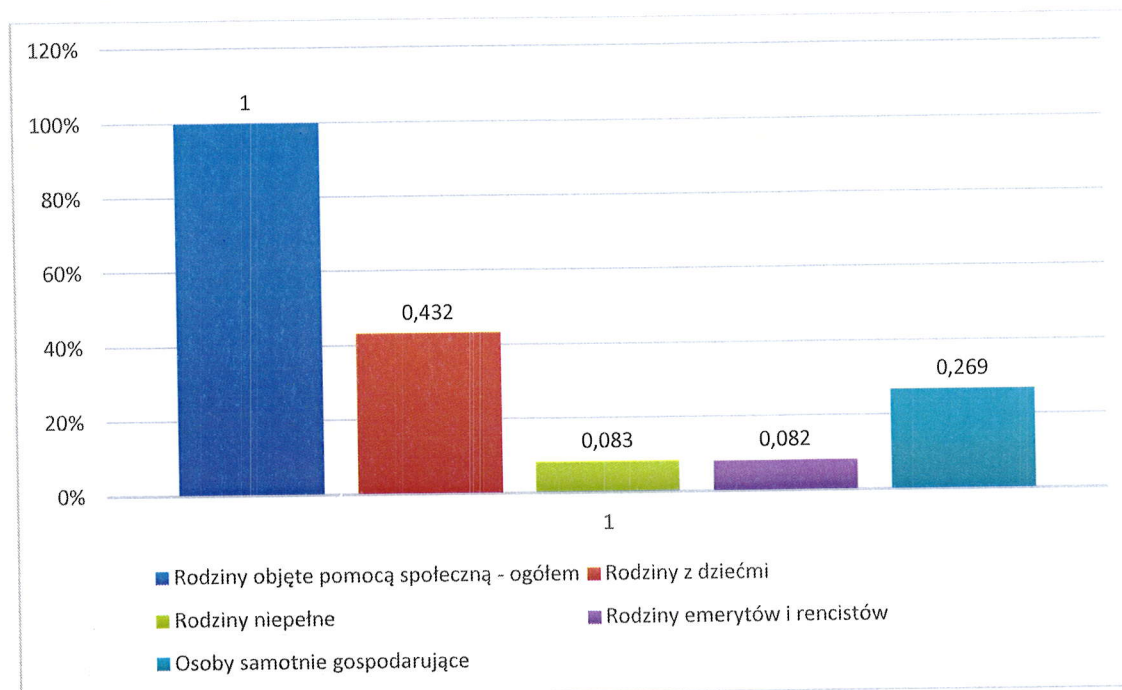

Tabela 1. Typy rodzin objętych pomocą społeczną – rodziny ogółem.

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	w tym: NA WSI	
0		1	2	3
RODZINY OGÓŁEM (wiersz 2+3+4+5+6+7)	1	748*	748	2 494
o liczbie osób	2	201	201	201
1	3	106	106	212
2	4	94	94	282
3	5	115	115	460
4	6	119	119	595
5	7	113	113	744
w tym (z wiersza 1 rodziny z dziećmi ogółem (wiersz 9+10+11+12+13+14+15)	8	323	323	1 561
o liczbie dzieci	9	30	30	76
1	10	95	95	369
2	11	106	106	521
3	12	64	64	378
4	13	18	18	129
5	14	5	5	41
6	15	5	5	47
7 i więcej	16	62	62	214
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM (wiersz 17+18+19+20)	17	19	19	43
o liczbie dzieci	18	18	18	54
1	19	14	14	57
2	20	11	11	60
3	21	61	61	84
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM (wiersz 22+23+24+25)	22	44	44	44
o liczbie osób	23	13	13	26
1	24	2	2	6
2	25	2	2	8
3				
4 i więcej				

* 482 rodziny objęte pomocą w formie świadczeń + 266 rodzin korzystających z pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej.

Wśród 748 rodzin korzystających w 2022 r. z pomocy społecznej w formie świadczeń i pracy socjalnej 323 rodziny to **rodziny z dziećmi. Stanowią one 43,2% ogółu wszystkich rodzin objętych pomocą.** W grupie rodzin z dziećmi dominują rodziny z dwójką i trójką dzieci

(62,2% rodzin z dziećmi). Rodziny z jednym dzieckiem stanowią 9,3% rodzin z dziećmi. Rodziny z czwórką dzieci i więcej stanowią 28,5% ogółu rodzin z dziećmi.

Analizie poddano także sytuację **rodzin niepełnych** korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Rodziny te w liczbie 62, **stanowią 8,3% rodzin korzystających z pomocy społecznej**. W ich gronie dominują rodziny z jednym i dwojgiem dzieci.

Rodziny te borykają się z różnymi trudnościami życiowymi, trudno jest im zachować stabilizację materialną, co rodzi konieczność objęcia ich odpowiednim do sytuacji wsparciem przez pomoc społeczną.

Tabela 2. Powody przyznania pomocy w formie świadczeń.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	% w stosunku do ogólnej liczby rodzin objętych pomocą w formie świadczeń
UBÓSTWO	295	1118	61
SIEROCTWO	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	7	7	1,5
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	193	1084	40
BEZROBOCIE	55	197	11,4
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	201	551	41,7
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	216	604	44,8
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓLEM	28	106	5,8
PRZEMOC W RODZINIE	7	30	1,5
ALKOHOLIZM	29	50	6
NARKOMANIA	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	1	1	0,2
ZDARZENIE LOSOWE	12	47	2,5
SYTUACJA KRYZYSOWA	8	27	1,7
KLĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	0	0	0

Analizując powody przyznania pomocy należy podkreślić, że rodziny korzystające z pomocy społecznej borykają się jednocześnie z wieloma problemami. Wśród nich aż 61% rodzin dotknięta jest ubóstwem, 44,8% rodzin boryka się z problemami wynikającymi z długotrwałej lub ciężkiej choroby, a 41,7% z problemem niepełnosprawności. Kolejnym problemem skutkującym koniecznością objęcia pomocą społeczną jest potrzeba ochrony macierzyństwa (40%), bezrobocie (11,4%), bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (5,8%), alkoholizm (6%), przemoc w rodzinie (1,5%) oraz bezdomność (1,5%).

Ponadto 2,5% rodzin otrzymało pomoc w wyniku zdarzenia losowego, 1,7% rodzin

z powodu sytuacji kryzysowej w rodzinie, a 0,2% z powodu trudności w przystosowaniu po wyjściu z zakładu karnego. Poza wyżej wymienionymi przyczynami korzystania ze świadczeń, osoby korzystające z pomocy społecznej często charakteryzowały się niedostateczną motywacją do podjęcia aktywności społeczno- zawodowej, zależnością od pomocy społecznej, niestabilnością decyzyjną i rozbieżnością deklaracji z podejmowanymi działaniami.

Należy podkreślić, że wszystkie wymienione dysfunkcje mają negatywny wpływ nie tylko na rodziny, które zostały nimi dotknięte. Mają one także wymiar ogólnospołeczny, powodujący konieczność wyasygnowania środków na wsparcie materialne i w naturze oraz potrzebę stałego angażowania wysiłków społecznych skierowanych na minimalizację skutków tych dysfunkcji, widocznych we wszystkich sferach życia społecznego: edukacji, ochronie zdrowia, aktywizacji zawodowej, rozwoju i integracji społecznej.

Tabela 3. Diagnoza rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Zakres diagnozy	Liczba rodzin
Rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	28*
w tym:	17
Rodziny niepełne	13
Rodziny wielodzietne	13
Dodatkowe problemy w rodzinie:	
Ubóstwo	14
Bezrobocie	7
Niepełnosprawność	7
Długotrwała lub ciężka choroba	8
Alkoholizm	3
Przemoc	0
Czas pozostawiania pod opieką GOPS	
Rozpoczynający współpracę w 2022 roku	7
Rozpoczynający współpracę w 2020 i 2021 roku	10
Rozpoczynający współpracę w 2019 roku i w latach wcześniejszych	11

*20 rodzin korzystających ze świadczeń + 8 rodzin, z którymi prowadzono inne różne formy wsparcia.

Rodziny, w których zdiagnozowano niewydolność opiekuńczo – wychowawczą zostały objęte wsparciem dostosowanym do aktualnych potrzeb wynikających z sytuacji w rodzinie i zdiagnozowanych problemów towarzyszących. Część rodzin objęto pomocą finansową oraz pracą socjalną prowadzoną przez pracowników socjalnych. Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i do Spraw Asysty Rodzinnej udzielał tym rodzinom pomocy specjalistycznej poprzez konsultacje specjalistyczne, poradnictwo rodzinne, poradnictwo i diagnozę psychologiczną, pedagogiczną i problemową, a także terapię indywidualną – długoterminową pracę z klientem, której celem jest wprowadzenie konstruktywnych zmian w jego życiu i w życiu jego rodziny. Interwencje kryzysowe skoncentrowane były na udzielaniu doraźnego wsparcia osobom w kryzysie i skierowaniu do korzystania z długoterminowej pomocy indywidualnej. Ponadto 8 rodzin brało udział w projektach socjalnych realizowanych przez GOPS, takich jak:

- 1 „Trening umiejętności wychowawczych – Szkoła dla rodziców”, podczas którego uczestnicy ćwiczyli nowe metody i techniki wychowawcze, podwyższali swoje kompetencje

rodzicielskie, pracowali nad zrozumieniem kryzysów rozwojowych oraz zdrowym nawiązywaniem relacji z dziećmi i młodzieżą.

- 2 „BMW” – projekt socjalny w zakresie aktywizacji podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach na lata 2021 – 2025, którego celem jest aktywizacja społeczno – zawodowa podopiecznych Ośrodka z wykorzystaniem różnorodnych instrumentów aktywizacyjnych, dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb i możliwości.

Nieocenioną formą pomocy skierowaną do rodzin zagrożonych zabezpieczeniem dzieci była **asystentura rodzin**. Wsparciem ze strony asystenta rodziny zostało objętych 9 rodzin wychowujących łącznie 28 dzieci (w tym 3 dzieci zabezpieczonych w pieczy zastępczej). 2 z ww. rodzin podjęły współpracę z asystentem rodziny w wyniku zobowiązania przez sąd.

Tabela 4. Udzielone świadczenia osobom i rodzinom korzystającym z pomocy społecznej.

FORMY POMOCY	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ w zł	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
0	1	2		4	5
RAZEM	865	X	1 942 865	476	1 752
ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM (dotowane)	72	785	491 950	71	89
w tym przyznany dla osoby samotnie gospodarującej	62	685	450 390	62	62
pozostającej w rodzinie	11	100	41 560	10	27
ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	24	59	23 778	23	78
w tym przyznane z powodu: bezrobocia	11	29	12 578	11	37
długotrwałej choroby	10	19	6 940	10	37
niepełnosprawności	4	11	4 260	3	8
możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	0	0	0	0	0
SCHRONIENIE	4	X	41 398	4	4
w tym: w schronisku dla bezdomnych	4	27	41 398	4	4
w schronisku dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi	0	0	0	0	0
POSIŁEK	617	69 492	513 880	278	1 387
w tym dla: dzieci	614	69 128	510 879	276	1 385
UBRANIE	0	0	0	0	0
USŁUGI OPIEKUŃCZE-OGÓŁEM	27	18 750	445 925	25	32

FORMY POMOCY	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ w zł	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
0	1	2		4	5
w tym: specjalistyczne	0	0	0	0	0
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	12	12	56 800	12	47
SPRAWIENIE POGRZEBU	X	0	0	0	0
INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE OGÓŁEM	161	X	369 134	159	436
w tym: zasiłki specjalne celowe	53	156	106 417	53	120
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE (psycholog., pedagogiczne, rodzinne).	X	X	X	146	459
INTERWENCJA KRYZYSOWA	X	X	X	31	97
PRACA SOCJALNA	X	X	X	548	1 650
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	10	93	345 297	10	10

Z analizy form pomocy wynika, że w 2022 r. największą grupę świadczeniobiorców (71,3% z ogólnej liczby korzystających) stanowią osoby, którym przyznano pomoc w formie posiłku. 18,6% to osoby, którym przyznano zasiłki celowe i w naturze. Zasiłki stałe pobierało 8,3% osób z ogólnej liczby świadczeniobiorców. W tej grupie świadczeniobiorców aż 86% stanowiły osoby samotnie gospodarujące.

Nieliczne grupy wśród świadczeniobiorców stanowiły osoby, którym przyznano inne formy pomocy. I tak zasiłek okresowy pobierało 2,8% świadczeniobiorców. W tej grupie świadczeniobiorców aż 45,8% stanowiły osoby, którym przyznano zasiłek z powodu bezrobocia, pozostali świadczeniobiorcy otrzymali wsparcie z powodu długotrwałej choroby lub niepełnosprawności. 3,1% świadczeniobiorców korzystało z usług opiekuńczych. 0,5% skorzystało z pomocy w formie schronienia, a 1,4% z zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

Mając na uwadze dużą skuteczność w udzielaniu pomocy rodzinom niewydolnym w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, konieczne jest utrzymywanie dotychczasowego kierunku działań, a przede wszystkim wysokiej aktywności pozostałych instytucji i organizacji mających w swoich zadaniach pracę z rodziną. Istotne jest, aby system wspierania rodziny na terenie gminy Sierakowice nie ograniczał się tylko do działań ściśle związanych z pomocą społeczną i nie był adresowany wyłącznie do rodzin, które już są dotknięte problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Ważnym elementem działań podejmowanych przez wszystkie instytucje i organizacje funkcjonujące na terenie gminy powinny być działania profilaktyczne, w tym: informacyjne, edukacyjne, integracyjne i aktywizujące. Duże znaczenie ma działalność placówki wsparcia dziennego – Świetlicy Socjoterapeutycznej „Tęcza” funkcjonującej na terenie gminy od 2019 r., gdyż podejmowane przez nią działania skierowane do dzieci i ich rodzin wpisują się w założenia programu.

Placówka wsparcia dziennego Świetlica Socjoterapeutyczna „Tęcza” działa w oparciu o ustawę o samorządzie gminnym oraz ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Placówka organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne i korekcyjne. Oddziaływania świetlicy ukierunkowane są na wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz udzielanie pomocy dzieciom z zaburzeniami zachowania. W placówce przewidzianych jest 30 miejsc dla dzieci w wieku 8-15 lat. W 2022 r. wsparciem placówki wsparcia dziennego objęto 33 dzieci.

INNE FORMY POMOCY

- Włączanie 143 mieszkańców gminy do udziału w realizowanych przez GOPS 5 programach/projektach aktywizujących i integrujących osoby zagrożone wykluczeniem społecznym,
- Wypożyczenie 271 osobom sprzętu rehabilitacyjnego i wspomagającego osoby niepełnosprawne oraz chore przewlekle,
- Dostarczenie dla 658 mieszkańcom gminy 15,7 ton produktów spożywczych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Podprogram 2020, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym,
- Przygotowanie i rozdanie w okresie Bożego Narodzenia 136 rodzinom paczek świątecznych. Ponadto rozdano 100 paczek z artykułami chemicznymi (proszek do prania, płyn do płukania, mydło w płynie). W dniu 24 grudnia 2022 r. 12 rodzin otrzymało ciasta przekazane do GOPS od prywatnej cukierni,
- Wsparcie ze strony asystenta rodziny skierowane do 9 rodzin wychowujących łącznie 28 dzieci (w tym 3 dzieci zabezpieczonych w pieczy zastępczej),
- Interdyscyplinarna pomoc dla 53 rodzin (174 osób) w ramach procedury Niebieskiej Karty.

Tabela 5. Formy wsparcia udzielane przez GOPS rodzinom niewydolnym w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Formy wsparcia udzielone rodzinom		Liczba rodzin
Pomoc finansowa		13
Dożywianie dzieci w szkole		18 (36 dzieci)
Poradnictwo specjalistyczne		10
W tym:		
	Poradnictwo rodzinne	7
	Poradnictwo psychologiczne	5
Praca socjalna		27
Interwencja kryzysowa		2
Objęcie procedurą Niebieskiej Karty		0
Objęcie Kontraktem socjalnym		10
Objęcie asystenturą		9
Inne formy wsparcia		
	CIS	1
	POPŻ	13
	Paczki świąteczne (art. chemiczne, żywność, mrożonki)	9
	Projekty socjalne	8
	w tym:	
	BMW	5
	szkoła dla rodziców	4

Pomimo wszechstronnych działań na rzecz dziecka i rodziny, jak również prowadzonej pracy socjalnej, asystentury w rodzinach niewydolnych wychowawczo i poradnictwa specjalistycznego, w 2022 r. z terenu gminy Sierakowice umieszczono w pieczy zastępczej 7 dzieci z 2 rodzin. W okresie sprawozdawczym nie odnotowano przypadków zabezpieczenia dziecka w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W 2022 r. nie odnotowano przypadków powrotu dzieci przebywających w pieczy zastępczej pod opiekę rodziców biologicznych. Nadmienić jednak należy, że po uregulowaniu sytuacji prawnej trojga dzieci przebywających w pieczy zastępczej, trafiły one do adopcji i tym samym otrzymały szansę na wychowanie w rodzinie.

Ogółem na dzień 31 grudnia 2022 r. w pieczy zastępczej przebywały 34 dzieci z terenu gminy Sierakowice. W okresie sprawozdawczym gmina ponosiła wydatki z tytułu odpłatności za pobyt w pieczy zastępczej za 41 dzieci. W roku 2022 wydatki za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wyniosły 120.372,61 zł, a za pobyt w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka wyniosły 273.420,96 zł.

V. Adresaci programu

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny zamieszkujące na terenie Gminy Sierakowice, wychowujące dzieci i przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, których same nie mogą pokonać, a także rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej i wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem i jego powrotu do domu rodzinnego.

Odbiorcami programu są również kobiety w ciąży powikłanej i rodziny w obliczu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

W szczególności Program jest skierowany do:

- rodzin wielodzietnych,
- rodzin niepełnych,
- małoletnich matek,
- rodzin wychowujących dzieci w wieku 0-6 lat, oraz realizujących obowiązek nauki na poziomie szkoły podstawowej,
- rodzin zmagających się z trudnościami wychowywania dzieci w wieku dojrzewania,
- rodzin z dziećmi zagrożonymi niedostosowaniem społecznym,
- rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka (np. dzieci chore, niepełnosprawne, nadpobudliwe, z zaburzeniami zachowania),
- rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych i zagrożonych kryzysem, w których występują konflikty, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo i inne negatywne zjawiska zachodzące w rodzinach,
- rodzin dotkniętych przemocą,
- rodzin którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska,

- kobiet w ciąży powikłanej i rodzin w obliczu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu,
- przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

VI. Cele i zadania

Cel główny:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez zintegrowane i spójne działania na rzecz dziecka i rodziny, mające na celu wzmocnienie lub odzyskanie zdolności do właściwego wypełniania funkcji rodzicielskich oraz odpowiedniego pełnienia ról społecznych.

Zadania:

1. Diagnozowanie środowisk rodzinnych oraz planowanie i organizowanie działań wspierających:

- 1) rozpoznanie problemów występujących w rodzinie;
- 2) określenie, wspólnie z rodziną, podstawowych jej problemów i potrzeb;
- 3) bieżący kontakt pracowników pomocy społecznej z pedagogami szkolnymi;
- 4) przeprowadzanie przez pedagogów szkolnych analizy niepokojących zachowań dzieci i młodzieży podczas pobytu w placówkach oświatowych;
- 5) sporządzanie planu pomocy rodzinie z uwzględnieniem metod bezpośredniej pracy z rodziną;
- 6) zorganizowanie wsparcia rodzinie poprzez zaproszenie do współpracy specjalistów, reprezentantów wszystkich zainteresowanych służb i instytucji;
- 7) zmotywowanie rodzin do współpracy i działań zmierzających do pokonania problemów;
- 8) podejmowanie czynności związanych z realizacją zadań zawartych w planie, przy aktywnym udziale rodziny.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny:

- 1) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej, między innymi poprzez przyznanie zasiłków lub pomocy rzeczowej, w tym zapewnienie dzieciom odzieży, wyposażenie w artykuły szkolne;
- 2) organizacja i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole;
- 3) organizacja i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego;
- 4) organizowanie dla dzieci, młodzieży i rodzin aktywnych form spędzania czasu wolnego;
- 5) organizowanie akcji charytatywnej dla pozyskiwania środków na pomoc dzieciom i ich rodzinom;
- 6) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez kontakt i współpracę z podmiotami świadczącymi usługi medyczne.

3. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, poprzez objęcie rodzin dysfunkcyjnych zintegrowaną, profesjonalną pomocą:

- 1) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystentów rodzin, pedagogów szkolnych, we współpracy z przedstawicielami innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym lekarzami i pielęgniarkami świadczącymi usługi medyczne mieszkańcom, psychologami, kuratorami, pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej;
- 2) prowadzenie konsultacji i poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązania problemów oraz udzielanie informacji na temat pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe;
- 3) prowadzenie specjalistycznego wsparcia rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego na rzecz rodzin zagrożonych kryzysem oraz terapii i mediacji;
- 4) udzielanie w ramach zintegrowanych działań przez pracowników pomocy społecznej, oświaty, GKRPA, we współpracy z policją i służbą zdrowia, szybkiej i skutecznej pomocy osobom/ rodzinom doznającym przemocy;
- 5) udzielanie wszechstronnej pomocy wszystkim poszkodowanym w wyniku zdarzeń traumatycznych takich jak: wypadki, katastrofy, nieuleczalna choroba, śmierć bliskiej osoby, a także będących w kryzysach psychospołecznych;
- 6) organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji poprzez realizację projektów socjalnych w tym organizowanie grup wsparcia, grup samopomocowych;
- 7) organizowanie różnego rodzaju usług dla rodzin z dziećmi, w tym specjalistycznych;
- 8) organizowanie spotkań informacyjnych, narad, szkoleń, konferencji itp., służących doskonaleniu systemu współpracy pomiędzy Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, instytucjami oraz organizacjami zajmującymi się organizowaniem pomocy rodzinom;
- 9) umożliwienie i wspieranie ustawicznego doskonalenia umiejętności zawodowych pracowników instytucji działających na rzecz dziecka, rodziny, poprzez udział w szkoleniach, warsztatach i innych formach edukacyjnych;
- 10) bieżące aktualizowanie informacji między innymi na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach w zakresie miejsc i form pomocy osobom i rodzinom będącym w kryzysie;
- 11) programy profilaktyczne i edukacyjne dla dzieci i młodzieży.

4. Udzielanie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych:

1) praca z rodziną

Podstawowym narzędziem działania na rzecz dziecka jest praca z rodziną. Jest ona ważna w momencie przeżywania przez rodzinę pierwszych trudności, jest niezbędna wówczas, gdy w rodzinie ma miejsce poważny kryzys, zagrażający dobru dziecka.

W wyniku pracy z rodziną powinna ona osiągnąć zdolność prawidłowego funkcjonowania na tyle, aby bezpieczeństwo dzieci nie było zagrożone.

Praca z rodziną powinna być:

- profesjonalna, prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadre;
- możliwie wcześnie podejmowana;
- kompleksowa i obiektywna;
- ukierunkowana na pracę z rodziną i osobami bliskimi dziecku;

- prowadzona na podstawie opracowanego wspólnie z rodziną planu.

Praca z rodziną powinna przebiegać różnorodnie dostosowane do potrzeb, możliwości i okoliczności udzielenia pomocy i wsparcia.

W gminie Sierakowice praca z rodziną niewydolną w sprawach opiekuńczo-wychowawczych będzie polegać w szczególności na działaniach profilaktycznych rozumianych jako interdyscyplinarne działania i wsparcie ze strony służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny. Istotnym wsparciem tych działań będzie praca zespołowa. Obok asystenta rodziny, w zależności od oceny sytuacji rodziny i dziecka, w skład zespołu może wchodzić pracownik socjalny, specjalista pracy z rodziną, psycholog, pedagog, kurator, przedstawiciel służby zdrowia, pedagog szkolny, przedstawiciel organizacji pozarządowych, przedstawiciel policji.

Praca z rodziną niewydolną realizowana przez utworzony w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i ds. Asysty Rodzinnej prowadzona będzie w formie poradnictwa, terapii psychologicznej i pedagogicznej rodzin, treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji, konsultacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny będzie współpraca pomiędzy rodzinami, wymiana doświadczeń, tworzenie grup wsparcia, doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego dla rodziców itp. Poradnictwo będzie opierać się na diagnozie środowiska rodzinnego i analizie przyczyn kryzysu oraz na diagnozie sytuacji dziecka, jego potrzeb i możliwości. Tam, gdzie jest to potrzebne i możliwe, praca z rodziną będzie mogła opierać się o kontrakty rodzinne przy czym, w oparciu o tę i inne metody pracy, praca z rodziną będzie opierać się na świadomym, dobrowolnym podejmowaniu przez rodzinę zobowiązań, a nie ich wymuszaniu. Rodziny niechętne do współpracy będą motywowane do wprowadzania pozytywnych zmian.

Narzędziem służącym efektywnej pomocy rodzinie będzie opracowany przez asystenta rodziny we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, plan pracy z rodziną. Jego realizacja doprowadzi do usunięcia czynników przeszkadzających w osobistym wychowywaniu przez rodzinę własnych dzieci. Planowane wsparcie zakłada, że plan pracy będzie zawierał propozycje rozwiązania podstawowych problemów: socjalnych, psychologicznych, wychowawczych, pomoc w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, pomoc w zakresie opieki nad zależnymi członkami rodziny, pomoc w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej itp. Zakłada się, że działania te doprowadzą do osiągnięcia przez rodzinę podstawowego poziomu stabilizacji życiowej, która umożliwi wychowywanie dzieci w rodzinie i nie doprowadzi do oddzielenia dzieci od rodziców.

W przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej podjęta praca z rodziną naturalną dziecka przygotowuje ją do jak najszybszego powrotu dziecka do niej. Rezultaty wspierania rodziny będą możliwe do osiągnięcia za zgodą i przy aktywnym udziale rodziny objętej pomocą.

2) pomoc w opiece i wychowaniu dziecka poprzez działania:

- a) placówek wsparcia dziennego;
- b) rodzin wspierających.

Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do dzieci, potrzebują pomocy w zakresie organizowania tym dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania itp. W związku z tym konieczny jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki instytucjonalnej nad dziećmi w wieku szkolnym oraz instytucji

wspierających rodziny w wychowywaniu i kształceniu dzieci. Rolę tę mogą pełnić placówki wsparcia dziennego oraz rodziny wspierające.

Placówki wsparcia dziennego powinny nie tylko organizować dzieciom czas wolny i pomoc w nauce, ale również wychowawcy w nich zatrudnieni powinni współpracować z rodzicami dziecka, uczyć ich jak rozumieć swoje dziecko, jak je wychowywać, jak współpracować ze szkołą itp.

Na terenie gminy Sierakowice funkcjonuje jedna placówka wsparcia dziennego w formie specjalistycznej Świetlica Socjoterapeutyczna „Tęcza”. Świetlica przeznaczona jest dla 30 dzieci, w wieku od 8 do 15 lat. Cele główne funkcjonowania Placówki obejmują:

- cele terapeutyczne, w tym: dostarczanie wzorców zachowań pożądaných umożliwiających zastosowanie i wyćwiczenie tych zachowań oraz odreagowanie napięć emocjonalnych, stwarzanie okazji do bezpiecznego uzewnętrzniania własnych uczuć i przeżyć;
- cele edukacyjne, w tym: zapoznanie dzieci z zagadnieniami, które ułatwiają funkcjonowanie i radzenie sobie z problemami, umiejętność rozwiązywania konfliktów, rozpoznawania, nazywania i wyrażania emocji, pełnienia ról społecznych, odkrywania swoich mocnych stron;
- cele rozwojowe, które wynikają z potrzeb związanych z etapami rozwojowymi, z potrzeb aktywności ruchowej, ciekawości poznawczej, kontaktu z rówieśnikami i zabawy.

Placówka zapewnia: opiekę, organizację czasu wolnego, różnorodne zabawy rozwijające kreatywność, asertywność, rozwój zainteresowań, organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, uroczystości świetlicowe, pomoc w odrabianiu zadań domowych, warsztaty edukacyjne dla rodziców i opiekunów, warsztaty tematyczne dla dzieci.

W gminie Sierakowice działa **Punkt wspierania dzieci i młodzieży „Dobre miejsce” w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Gowidlinie**. Prowadzi zajęcia wspierające dzieci i młodzież w rozwoju emocjonalnym, społecznym, intelektualnym poprzez oddziaływania opiekuńczo – wychowawcze z elementami socjoterapii. Prowadzony przez Gminę Sierakowice na podstawie Art.4¹ ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Punkt przeznaczony jest dla dzieci z terenu gminy Sierakowice, w wieku od 8 do 15 lat.

W pracy z rodziną bardzo ważne jest wsparcie środowiska lokalnego. Istotną rolę odgrywać mogą sąsiedzi, rodziny zaprzyjaźnione, rodziny rówieśników dzieci. Celowe jest zbudowanie sieci rodzin chętnych do służenia pomocą systematycznie lub w sposób doraźny, w razie potrzeby. Rodzina w kryzysie skorzysta, przy wypełnianiu funkcji opiekuńczych, wychowawczych i społecznych, ze wsparcia ze strony innej rodziny ze środowiska lokalnego, tzw. rodziny wspierającej zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Taką rodziną staje się rodzina chętna do pomocy, posiadająca odpowiednie predyspozycje osobowościowe i po przejściu krótkiego szkolenia. Rodzina ta pod opieką asystenta rodzinnego, współpracuje z rodziną potrzebującą pomocy tj. pomaga jej w prowadzeniu gospodarstwa domowego, opiece i wychowaniu dziecka, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Rodziny wspierające uruchomione będą na terenie Gminy Sierakowice w przypadkach zdiagnozowanej potrzeby przy jednoczesnych możliwościach finansowych gminy.

5. Wsparcie kobiet w ciąży powikłanej i rodzin w obliczu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu.

- 1) zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży,
- 2) poradnictwo w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka,
- 3) wsparcie psychologiczne,
- 4) pomoc prawna, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych,
- 5) zapewnienie świadczeń z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalna choroba zagrażająca jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

6. Doskonalenie i rozwój współpracy pomiędzy przedstawicielami instytucji, organizacji i społecznością lokalną:

- 1) bieżąca współpraca przedstawicieli placówek oświatowych, policji, służby zdrowia, pomocy społecznej, sądu, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, organizacji pozarządowych i innych instytucji, które mają kontakt z dzieckiem i jego rodziną, w celu wspomaganie rodziny w działaniach na rzecz poprawy jej sytuacji,
- 2) stała współpraca merytoryczna z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie jednostką realizującą zadania z zakresu sprawowania pieczy zastępczej,
- 3) wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu inicjatyw lokalnych w zakresie wspierania rodziny i dzieci czy postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających pomocy i wsparcia,
- 4) udział w projektach współfinansowanych ze środków pozabudżetowych w tym rządowych, Unii Europejskiej, mających na celu:
 - ochronę poziomu życia rodzin,
 - rozwój wiedzy i umiejętności związanych z opieką i wychowaniem dzieci oraz rozwiązywaniem problemów w rodzinie,
 - rozwój specjalistycznego wsparcia dla rodzin,
 - doskonalenie i rozwój współpracy pomiędzy przedstawicielami instytucji, organizacji pozarządowych, społeczności lokalnej.

7. Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem oraz monitorowanie funkcjonowania rodzin po zakończeniu bezpośredniej pomocy.

Rodziny zagrożone kryzysem powinny być stale monitorowane przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia i inne instytucje, które kontaktują się z rodziną, w tym także (w razie potrzeby) przez policję i kuratorów. Każda z instytucji powinna informować Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej o ujawnionych zagrożeniach rodziny objętej jego pomocą.

Zakładanym efektem prawidłowo prowadzonej pracy z rodziną jest pozostanie dziecka w rodzinie lub jego powrót do rodziców, jeżeli już zostało umieszczone poza rodziną. Nawet jeżeli praca z rodziną dała pozytywny efekt i rodzina przezwyciężyła kryzys, należy pamiętać, że wypełnianie przez nią funkcji opiekuńczo-wychowawczych powinno być monitorowane, przy czym zakres monitoringu - w miarę coraz bardziej samodzielnego radzenia sobie rodziny z problemami - należy ograniczać do dyskretnej obserwacji.

VII. Realizacja programu

- 1) Program realizowany będzie na terenie Gminy Sierakowice w latach 2024-2026.
- 2) Za koordynowanie działań w ramach Programu odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierakowicach.
- 3) W realizacji Programu, w tym: w zakresie inicjowania nowych rozwiązań i podejmowania różnych form i metod rozwiązywania problemów społecznych rodziny, bierze się pod uwagę uczestnictwo wszystkich podmiotów i instytucji działających na terenie gminy. Kluczową rolę w w/w zakresie przypisuje się:
 - a) pracownikom socjalnym oraz pracownikom Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i ds. Asysty Rodzinnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
 - b) pedagogom szkolnym placówek oświatowych na terenie gminy Sierakowice,
 - c) oraz pracownikom:
 - Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sierakowicach,
 - Zespołu Interdyscyplinarnego w Sierakowicach,
 - Urzędu Gminy w Sierakowicach w tym Działu Świadczeń Rodzinnych,
 - Placówki wsparcia dziennego Świetlicy Socjoterapeutycznej „Tęcza”,
 - Kaszubskiego Centrum Medycznego w Sierakowicach,
 - Gminnego Ośrodka Kultury w Sierakowicach.
- 4) W związku z realizacją programu zakłada się ścisłą współpracę ww. podmiotów i instytucji działających na terenie Gminy Sierakowice z pracownikami:
 - Komisariatu Policji w Sierakowicach,
 - Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach,
 - Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach,
 - Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kartuzach,
 - Stowarzyszenia Pomocy Osobom Niepełnosprawnym Sopot Filii w Sierakowicach,
 - Powiatowego Urzędu Pracy w Kartuzach,
 - Sądu Rejonowego w Kartuzach,
 - Zespołów Kuratorskich przy Sądzie Rejonowym w Kartuzach,
 - Ośrodka Rewalidacyjno - Wychowawczego w Szklanej.
- 5) W działaniach profilaktycznych na rzecz rodzin wychowujących dzieci ważną rolę pełnią Parafie i organizacje kościelne oraz organizacje pozarządowe w tym kluby sportowe działające na rzecz mieszkańców gminy Sierakowice.

Tak rozumiany program stanowić będzie pełne i kompleksowe ujęcie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

VIII. Finansowanie programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Sierakowice, dotacji z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

IX. Monitoring i ewaluacja programu

Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będą poprzez przedkładanie przez kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy Sierakowice rocznego sprawozdania z realizacji Programu i przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadania.

Monitoring będzie opierał się na zbieraniu informacji oraz corocznej ocenie realizowanych celów oraz ewentualnej modyfikacji kierunków działań w przypadku zachodzących istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się w trakcie realizacji programu. Taki monitoring pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz osiągniętych rezultatów.

Ponadto Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierakowicach zgodnie z wytycznymi Ministra Rodziny i Polityki Społecznej i w terminie przez niego ustalonym sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny i przekazuje je właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem odpowiedniego systemu teleinformatycznego.

W procesie monitorowania przewiduje się analizę następujących wskaźników:

- liczba zdiagnozowanych rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej,
- liczba osób, którym wypłacono świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu,
- liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny, w tym na podstawie Ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ilość realizowanych w danym roku planów pracy z rodziną,
- ilość rodzin/osób objętych poradnictwem specjalistycznym,
- ilość rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty,
- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- liczba dzieci, które powróciły z opieki zastępczej do rodziny,
- ilość osób/rodzin uczestniczących w projektach socjalnych w tym w grupach wsparcia,
- liczba ustanowionych rodzin wspierających,
- ilość funkcjonujących placówek wsparcia dziennego,
- liczba dzieci objętych wsparciem w ramach działalności placówek wsparcia dziennego,
- liczba dzieci objętych wsparciem w ramach działalności Punktu wspierania dzieci i młodzieży „Dobre miejsce” w SP w Gowidlinie.

Podsumowanie

Jak już zasygnalizowano na wstępie, program wspierania rodziny stanowi wyraz lokalnej polityki społecznej gminy Sierakowice ukierunkowanej na wspieranie rodzin. Jego główny cel stanowi „Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez zintegrowane i spójne działania na rzecz dziecka i rodziny, mające na celu wzmocnienie lub odzyskanie zdolności do właściwego wypełniania funkcji rodzicielskich oraz odpowiedniego pełnienia ról społecznych”.

Do osiągnięcia ww. celu służyć mają liczne zadania realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierakowicach we współpracy z instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, sądami, policją, a także organizacjami społecznymi i środowiskiem lokalnym oraz z innymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Zakłada się, że efektem prawidłowo prowadzonej pracy z rodziną będzie bezpieczne wychowanie i rozwój dziecka w rodzinie pochodzenia oraz zapobieganie powstawaniu i narastaniu sytuacji kryzysowych, mogących negatywnie wpływać na funkcjonowanie podstawowej komórki społecznej, jaką jest rodzina.

Spis tabel

Tabela 1. Typy rodzin objętych pomocą społeczną – rodziny ogółem.

Tabela 2. Powody przyznania pomocy w formie świadczeń.

Tabela 3. Diagnoza rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela 4. Udzielone świadczenia osobom i rodzinom korzystającym z pomocy społecznej.

Tabela 5. Formy wsparcia udzielane przez GOPS rodzinom niewydolnym w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Spis wykresów

Wykres 1. Struktura rodzin objętych pomocą społeczną.

Wykres 2. Struktura rodzin korzystających z pomocy społecznej – udział procentowy w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Uzasadnienie

Na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny. Zgodnie z art. 179 ust. 2 ustawy uchwalenie programu należy do kompetencji rady gminy.

Z uwagi na fakt, że "Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sierakowice na lata 2021-2023" obowiązuje do 31 grudnia 2023 r., istnieje konieczność przyjęcia kolejnego Programu na lata 2024-2026.

Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.